
PULS GENERACIJA

*Dr Vladimir Sekulić,
„Od Hemingveja do Markesa” (poetski razgovori),
DOB, Podgorica, 1999.*

Činjenica da je dr Vladimir Sekulić, kao profesor univerzite-
ta, objavio više knjiga iz stručnih oblasti, lingvistike i meto-
dike nastave stranih jezika, ne potiskuje težnje ka literar-
nom i nezaobilazne esejističke i književnoteorijske rezultate kod
čitalaštva i na pozorišnim daskama. Tu, prije svega, mislimo na
knjigu eseja „Pogled u beskraj” (1993), radio dramu „Blaga noć
Skota Ficdžeralda (RTT, 1989), dramu „Moj prijatelj Hemin-
gvej” (1995), prevedenu poeziju „Lorens Ferlingeti, pejzaži ži-
vljenja i umiranja” i reprezentativno dramsko ostvarenje „Stefan
Zanović” (1996) čija se atmosfera graniči sa postmodernom stvar-
nošću, u dominaciji avanturizma i sudbine raskošnog prokletstva.

Knjiga „Od Hemingveja do Markesa” sadrži studiozno pre-
vedene poetske razgovore, odnosno intervjuje sa poznatim svjet-
skim piscima različite generacijske dobi i suprotstavljenih ili in-
teraktivnih ideja, te kao takva označava još jedan „toponim” na
prevodilačkom atlasu ovog autora. Razgovori, od krajnje stručnih
elaboracija, stilskih uticaja i književne geneze do sticanja slave,
nikako ne zanemaruju atičke odgovore na provokativna pitanja
sa polemičkim, personalnim, esnafskim i političkim predznakom.

U rigoroznoj selekciji, polazna tačka se odnosi na vrijeme
nakon Prvog svjetskog rata kada nadrealisti i tzv. Izgubljena ge-

neracija, poput Hemingveja, Paunda, Ficdžeralda, ima ključnu ulogu na zbivanja u književnosti. Svijet su doživljavali ništavnim (Hemingvej) ili kao besmisleni tok stvari (Selin). I pored toga što su im smrt i strah imanentni, Hemingvej je smatrao da se apsurd može isključiti borbom i savješću, dok su Selinove tvrdnje proizilazile iz stava da su smrt i uzaludnost fakti, protiv kojih su, da bi se pobjedili, dozvoljena sva karakterna, pa i anormalna načela. Na zalasku njihove dominacije, poslije Drugog svjetskog rata, vodeće mjesto, uz prevratničku misao, preuzeće pisci Bit generacije, čiji je pravac antipod sociološkoj rigidnosti i intelektualnom elitizmu toga doba. U filigranskom uvidu u podrobnoj analizi V. Sekulića, najpoznatiji predstavnici ove generacije, Dž. Kernak, Ginzberg, Barouz i Ferlingeti, bave se, do tada, apokrifnim ili tabu temama. Ističe se, naime, liberalizacija seksa, demaskiranje homoseksualizma, zavisnost od droga, jednom riječju, emancipacija kolektiva. Oni ovim literarnim angažmanom na mala vrata uvode kasniji fon postmodernog. Zanimljivo je istaći da su mnoge muzičke grupe bile inspirisane djelima Bit generacije, ali se izdvajala opčinjenost „Bitlsa” stvaralaštvom M. Mekartija. Takođe, nesvakidašnjost Barouzove „juktapozicije”, tehnike uporednog montiranja raznih tekstova i slika iz svojih i tuđih knjiga, što ima za posljedicu volšebnost kombinatorike mišljenja i kontinuuma vremena.

Kao nastavak osobene funkcije Bit-a u dijagnosticiranju degradacije etičkih kodeksa savremene Amerike, takođe u SAD, javlja se generacija egzistencijalizma i apsurdna sa S. Belouom, R. Elisonom, R. Rejtom i P. Bouslom na čelu. Pisac na koga su uticali egzistencijalisti, H. Pinter, Englez jevrejskog korijena, kasnije izgrađuje autonoman stil, govoreći „ono što se događa u mojim komadima je realistično, a ono što ja radim nije”.

Završna i sigurno najprivlačnija cjelina ovih poetskih razgovora implicira niz estetskih i društvenih okolnosti presudnih za pojavljivanje „Bum” generacije latinoameričkih pisaca počecima 60-tih. U izboru „Od Hemingveja do Markesa” dva mjesta su re-

zervisana za K. Fuentesu i G. G. Markesa, što je isuviše skromna klasifikacija. No, nakon revolucije u J. Americi, putujući u njene zemlje, apsorbujući jezike i iskustva, protagonisti ove škole, uporedno sa duhovnošću latinoameričkog prostora, tvore literaturu fantastičnog realizma. Njeni dometi ni do danas nijesu apsolvirani što najbolje ilustruje njihovu magičnu nepredvidivost.

Iz rečenog se vidi da literaturu XX v. čini mnoštvo strujanja istog ili drugačijeg gena, mnoge fragmentacije i simbioze, tendencije mimoilaženja i ukrštanja, stvarajući tako okvir suprostavljenosti međuzavisnog.

Autentičnost ove „antologije” književnosti evroameričkih sfera čini slikovit prevodiočev diskurs, uvjerljive asocijacije i kompozicija intertekstualnosti, te ponajviše metaforički fermenti u „ispovijestima” autora. Takvu konstataciju, između ostalog, anticipira Hemingvejev odgovor na pitanje Dž. Plimonta o intelektualnoj obuci za pisca, gdje slavni pisac kaže: „Recimo da bi trebalo da izađe ili objesi se zbog saznanja da je dobro pisanje nevjerovatno teško. Zatim bi mu bez milosti trebalo odsjeći konopac kako bi se primorao da piše što bolje”. Nadalje, rakursu duhovitog, ali i ironičnog prilaza, preko društvenih perturbacija, pripisujemo stav S. Beloua: „Kako se može odoljeti kontroli ovog uzavrelog života a da se ne pređe u nihilizam, kako da se izbjegne aspuđ jalove pobune”. Dešifrovanje čovjekovog bolesnog karaktera i potencijalnog otrežnjenja, reflektovano je kroz prizmu K. Fuentesu: „Otkriti da imate lice kada ste mislili da imate samo masku”. Pisac samoće moći i samoće slave, G. G. Markes, uzdiže kontradikcije i snohvaticu faktičkog u odgovoru: „Ja gledam na snove kao na dio života uopšte, ali realnost je mnogo bogatija”.

Poslije svega rečenog slijedi da knjiga „Od Hemingveja do Markesa” supstituiše književni puls nekoliko generacija, rodoslov misli i saznanja, avangardu, iskustva, poimanja, revizije čitanja, transformacije izričja, semantičko-sintaksične (r)evolucije do kompatibilnosti magičnog i stvarnog koji su, možda, analogni”.

Zbog toga se ovaj misaoni „negativ” Vladimira Sekulića odgovorno prilagodio Markesovoj maksimi da je „dobar prevod uvijek ponovno stvaralaštvo u drugom jeziku”. To u prevodilaštvu i crnogorskoj književnosti, ako je cilj intertekstualnost i integracija, a jeste, mora imati vodeću ulogu upravo zbog kontinuiteta specifične uloge literature.